Lieta Nr.A420520812

A 02084-13/20

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 20.decembrī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese M.Romanova,

piedaloties pieteicējas valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/ un atbildētājas – Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Rīgas domes pārstāvei /pers. P/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicējas valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" pieteikumu par Rīgas domes 2012.gada 25.jūlija lēmuma Nr.1-43/RD-12-2453-ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde (turpmāk – Pārvalde) ar 2012.gada 27.janvāra maksāšanas paziņojumu Nr.PIPN-12-2406-mp/12-237-AL/05-07 aprēķināja valsts akciju sabiedrībai „Privatizācijas aģentūra" (turpmāk – pieteicēja) nekustamā īpašuma nodokli (turpmāk – NĪN) 2012.gadam par zemes vienību /adrese/, kadastra apzīmējums/adrese//adrese/ m^2 platībā (turpmāk – Nekustamais īpašums) par 2012.gada janvāri un par 976/1000 domājamām daļām no Nekustamā īpašuma par 2012.gada 11 mēnešiem no februāra līdz decembrim.

2012.gada 22.februārī Pārvalde ar maksāšanas paziņojumu Nr.PIPN-12-262675-mp/12-237-AL/05-07 samazināja NĪN, aprēķinot to par visu Nekustamo īpašumu par 2012.gada janvāri, par 976/100 domājamām daļām par 2012.gada februāri un par 952/1000 domājamām daļām par periodu no 2012.gada 1.marta līdz 2102.gada 31.decembrim.

2012.gada 26.aprīlī Pārvalde ar maksāšanas paziņojumu Nr.PIPN-12-6819-ls/05-07/12-237-AL samazināja NĪN, aprēķinot to par visu Nekustamo īpašumu par 2012.gada janvāri, par 976/100 domājamām daļām par 2012.gada februāri, par 952/1000 domājamām daļām par 2012.gada martu un par 921/1000 domājamām daļām par periodu no 2012.gada aprīļa līdz 2012.gada 31.decembrim.

Pārvalde ar 2012.gada 16.maija lēmumu Nr.PIP-12-7974-ls/05-07/12-237-AL noraidīja pieteicējas lūgumu par NĪN pārrēķinu attiecībā uz 31/1000 un 35/1000 domājamām daļām no Nekustamā īpašuma, attiecībā uz kurām 2012.gada aprīlī pieteicēja ir noslēgusi nomaksas pirkuma līgumus ar /pers. D/ un /pers. E/ (turpmāk – Sākotnējais lēmums) *(lietas 21.-24.lapa)*.

Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, ar 2012.gada 25.jūlija lēmumu Nr.1-43/RD-12-2453-ap (turpmāk – Lēmums) Rīgas dome ir atstājusi negrozītu Sākotnējo lēmumu *(lietas 6.-17.lapa)*. Lēmumā Rīgas dome norāda, ka normatīvie aktu nodokļu jomā ir speciālās tiesību normas attiecībā pret vispārējām tiesību normām – likumu „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju". NĪN par valsts īpašumā esošo zemi maksā to lietotājs, bet, ja tāda nav - nomnieks. Par zemes lietotāju uzskata personu, kurai ar valsts institūcijas lēmumu valstij piederoša zeme ir nodota valdījumā. Nekustamais īpašums nodots pieteicējai valdījumā tālākai privatizācijai. /pers. E/ un /pers. D/ nav nostiprinājušas īpašuma tiesības attiecībā uz Nekustamo īpašumu. Tādējādi NĪN par attiecīgajām domājamām daļām ir jāmaksā pieteicējai.

[2] 2012.gada 3.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu *(lietas 3.-5.lapa)*. Pieteikumā norādīts, ka NĪN ir samazināms attiecībā uz /pers. D/ un /pers. E/ saskaņā ar nomaksas pirkuma līgumiem pārdotajām 66/1000 domājamām daļām no Nekustamā īpašuma par laika periodu no 2012.gada 1.maija līdz 2012.gada 31.decembrim. Pieteicējas lēmumi par pirkuma līgumu noslēgšanu ar /pers. D/ un /pers. E/ ir atzīstami par valsts institūcijas lēmumiem par nekustamā īpašuma nodošanu valdījumā. Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektā daļa nosaka, ka par valstij piederošajiem zemes gabaliem NĪN maksā zemes lietotāji vai nomnieki.

[3] Rīgas dome tiesā iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem, ņemot vērā to, ka nomaksas pirkuma līgumi nav atzīstami par valsts institūcijas lēmumiem. Par valsts institūcijas lēmumu ir atzīstams Ministru kabineta 1998.gada 21.oktobra rīkojums Nr. 507 „Par zemesgabalu nodošanu privatizācijai", ar kuru pieteicēja pārņēma savā valdījumā Nekustamo īpašumu *(lietas 61.-62.lapa)*.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā ietvertajiem argumentiem, norādot, ka /pers. D/ īpašuma tiesības uz 31/1000 domājamām daļām ir nostiprinātas zemesgrāmatā 2012.gada 26.jūnijā un līdz ar to NĪN tika samazināts, pamatojoties uz Pārvaldes 2012.gada 16.jūlija maksāšanas paziņojumu 2012.gadam Nr.PIPN-12-280782-mp/12-237-AL/05-07.

Rīgas domes pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos minētajiem argumentiem. Papildus pārstāve norādīja, ka, pamatojoties uz Pārvaldes 2012.gada 16.jūlija maksāšanas paziņojumu 2012.gadam Nr.PIPN-12-280782-mp/12-237-AL/05-07, NĪN tika samazināts, ņemot vērā to, ka 2012.gadā īpašuma tiesības uz Nekustamā īpašuma domājamām daļām ir ieguvušas citas personas *(lietas 70.-71.lapa)*.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus un noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[6] Likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektā daļa (turpmāk visas normas redakcijā, kas bija spēkā Lēmuma pieņemšanas laikā) paredz, ka NĪN par valsts īpašumā esošu zemi maksā to lietotājs, bet, ja tāda nav, — nomnieks.

Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumu Nr.495 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.495) 23.1.apakšpunkts noteic, ka, piemērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piekto daļu, par zemes un ēkas lietotāju uzskatāma persona, kurai ar valsts institūcijas lēmumu valstij piederoša zeme ir nodota valdījumā.

Likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 13.panta pirmās daļas pirmais teikums nosaka: ne vēlāk kā divu nedēļu laikā pēc Ministru kabineta rīkojuma izdošanas par valsts īpašuma objekta nodošanu privatizācijai valsts institūcija, kuras pārziņā ir privatizējamais valsts īpašuma objekts, nodod un Privatizācijas aģentūra pārņem to savā valdījumā līdz objekta privatizācijas pabeigšanai.

Savukārt no likuma „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 8.panta izriet, ka valstij piederošas zemes nostiprināšanu zemesgrāmatā parasti veic valsts vārdā kādas ministrijas personā.

No Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo departamenta (turpmāk – Senāts) tiesu prakses *(sk. Senāta 2013.gada 13.decembra sprieduma SKA-935/2013 5.-8.punktu)* izriet, ka likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli" nostiprināts vispārējs princips, ka NĪN maksā tā persona, kura ir šā īpašuma īpašniece. Minētā likuma 2.panta piektā daļa paredz, ka attiecībā uz valsts īpašumu iespējamie maksātāji ir lietotājs un nomnieks. Ar personu, kurai valstij piederošā zeme ir nodota valdījumā Noteikumu Nr.495 23.punkta izpratnē, ir saprotama attiecīgā institūcija, kuras personā attiecīgais zemesgabals ir nostiprināts zemesgrāmatā. Tas savukārt nozīmē, ka šī institūcija ir arī uzskatāma par lietotāju likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas izpratnē. Kā īpašuma valdītājs (jeb lietotājs 2.panta piektās daļas izpratnē) iestāde lemj jautājumu par iespējamām nomas attiecībām ar citām personām. Tomēr attiecībās ar pašvaldību NĪN samaksas jautājumā šī iestāde paliek atbildīgā persona kā īpašuma valdītājs. Šāda tiesību normu interpretācija loģiski iekļaujas vispārējā NĪN maksāšanas sistēmā, saskaņā ar kuru nodokli maksā īpašnieks. Ar vārdiem „nodokli maksā"ir saprotama nevis persona, kura faktiski pašvaldībai nodokli samaksā, piemēram, nomnieks (kā to pieļauj Noteikumu Nr.495 24.1punkts), bet gan par nodokļa samaksu atbildīgā persona. Ja valstij ir pienākums maksāt nodokli un konkrētais īpašums ir nodots konkrētai iestādei, tad šī iestāde ir atbildīga par nodokļa samaksu, t.i., tā ir nodokļa maksātāja (*sk. Senāta 2013.gada 5.septembra 2 sprieduma lietā Nr.SKA-133/2013 9.un 10.punktu; arī Senāta 2013.gada 27.septembra sprieduma lietā*

Nr.SKA-602/2013 15.punktu).

Līdz ar to valsts īpašuma lietotājs likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta piektās daļas izpratnē ir valdītājs Noteikumu Nr.495 23.1.apakšpunkta izpratnē, ar to saprotot valsts iestādi (subjektu, kurš veic valsts pārvaldes darbības), kuras personā zemesgrāmatā nostiprinātas valsts īpašuma tiesības.

Šo secinājumu apstiprina arī 2013.gada 6.novembrī Saeimā otrajā lasījumā pieņemti likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" grozījumi, ar kuriem likuma 2.panta piekto daļu paredzēts izteikt šādā redakcijā: „Nekustamā īpašuma nodokli par valstij piederošu nekustamo īpašumu maksā persona, uz kuras vārda nekustamais īpašums ierakstīts zemesgrāmatā. Ja likumā noteikta persona, kurai valstij piederošs nekustamais īpašums nodots lietošanā, nekustamā īpašuma nodokli maksā persona, kurai uz likuma pamata noteiktas īpašuma lietošanas tiesības". Grozījumi pamatoti ar nepieciešamību turpmāk izvairīties no atšķirīgas likuma 2.panta piektās daļas un Noteikumu Nr.495 23.punkta interpretācijas un nodrošināt vienveidīgu nodokļa piemērošanu valsts un pašvaldības nekustamajiem īpašumiem *(http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/webAll ?OpenView&count=30&start=901)*. Minētais liek secināt, ka likumdevējs uzskata par nepieciešamu grozīt spēkā esošo regulējumu tādējādi, lai padarītu tiesību piemērotājam skaidrāku secinājumu, ka par NĪN par valsts īpašumā esošu zemi maksātājs ir institūcija, kuras personā zeme ir nostiprināta zemesgrāmatā.

Līdz ar to Pieteicējasarguments, ka valstij nav jāmaksā NĪN, ja tai piederošā zeme nodota lietošanā citai personai, un ka tādā gadījumā nodokli maksā persona, kura uz tiesiska pamata lieto zemesgabalu, neatbilst aplūkotajam tiesību normu skaidrojumam.

[7] Civillikuma 994.panta pirmā daļa noteic, ka par nekustama īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemesgrāmatā.

No likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7.panta pirmās daļas 3.un 4.punkta izriet, ka NĪN sāk maksāt ar nākamo taksācijas gadu pēc īpašuma tiesību vai valdījuma tiesību rašanās, un ar nākamo mēnesi pēc valsts nekustamā īpašuma lietošanas vai nomas tiesību rašanās. Ja valsts vai pašvaldības nekustamo īpašumu atsavina vai privatizē, NĪN maksāšanas pienākums arī rodas ar nākamo mēnesi pēc īpašuma tiesību vai valdījuma tiesību iegūšanas.

Ņemot vērā visu minēto, valsts iestādei, kuras personā zemesgrāmatā nostiprinātas valsts īpašuma tiesības, ir jāmaksā NĪN līdz nākamajam mēnesim pēc valsts nekustamā īpašuma atsavināšanas.

[8] No lietas materiāliem izriet, un lietā nav strīda par to, ka Nekustamais īpašums nodots pieteicējas valdījumā ar Ministru kabineta 1998.gada 21.oktobra rīkojumu Nr.507 „Par zemesgabalu nodošanu privatizācijai". Nekustamais īpašums ir reģistrēts zemesgrāmatā uz valsts vārda pieteicējas personā *(lietas 70.-71.lapa)*.

Atbilstoši starp pieteicēju un /pers. D/ un /pers. E/ noslēgtajiem nomaksas pirkuma līgumiem pircējs iegūst īpašuma tiesības uz zemesgabalu ar pilnu pirkuma cenas un ar to saistīto maksājumu samaksu, pārdevējam pieņemot par to atsevišķu lēmumu (*līgumu 6.1.apakšpunkts*) *(lietas 26.-36. un 39.-47.lapa)*. Pēc minētā lēmuma pieņemšanas pārdevējs sastāda nostiprinājuma lūgumu zemesgrāmatu nodaļai pircēja īpašuma tiesību uz zemesgabalu nostiprināšanai zemesgrāmatā, un vienlaicīgi ar nostiprinājuma lūgumu pircējam tiek nodoti nepieciešamie dokumenti, t.sk. zemesgrāmatu apliecība, īpašuma tiesību nostiprināšanai *(līgumu 6.2.apakšpunkts)*.

No lietas materiāliem izriet, ka /pers. D/ īpašuma tiesības uz 31/1000 domājamām daļām no Nekustamā īpašuma tika nostiprinātas ar zemesgrāmatu tiesneses 2012.gada 26.jūnija lēmumu. Šo faktu atzīst gan pieteicēja, gan Rīgas dome, samazinot attiecīgi NĪN par 2012.gadu no 2012.gada 1.jūlija.

Tādējādi 2012.gadā /pers. D/ ir atzīstama par NĪN maksātāju par šīm domājamām daļām no 2012.gada 1.jūlija līdz 2012.gada 31.decembrim.

/pers. E/ īpašuma tiesības uz 7/200 domājamām daļām no Nekustamā īpašuma tika nostiprinātas ar zemesgrāmatu tiesneses 2013.gada 27.februāra lēmumu. Tādējādi pieteicēja ir atzīstama par NĪN maksātāju par /pers. E/ domājamām daļām no Nekustamā īpašuma par visu 2012.gadu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, attiecībā uz /pers. D/ nopirktajām 31/1000 domājamām daļām no Nekustamā īpašuma nepastāv strīds par to, kas ir uzskatāms par NĪN maksātāju par periodu no 2012.gada 1.jūlija līdz 2012.gada 31.decembrim. Taču attiecībā uz šo periodu pastāv strīds par to, kāpēc un uz kāda pamata pieteicēja nav uzskatāma par NĪN maksātāju. Proti, lietā ir strīds par to, vai minētie nomaksas pirkuma līgumi ietekmēja pieteicējas pienākumu maksāt NĪN.

Līdz ar to tiesa nevar uzskatīt, ka Rīgas dome ir atzinusi pieteikumu par Lēmuma atcelšanu daļā par /pers. D/ nopirktajām 31/1000 domājamām daļām no Nekustamā īpašuma par periodu no 2012.gada 1.jūlija līdz 2012.gada 31.decembrim, un ka ar tiesas sēdē iesniegto 2012.gada 16.jūlija maksāšanas paziņojumu 2012.gadam Nr.PIPN-12-280782-mp/12-237-AL/05-07 NĪN strīds tika atrisināts.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pieteicēja ir uzskatāma par NĪN maksātāju par 66/1000 domājamām daļām no Nekustamā īpašuma, kuras, pamatojoties uz nomaksas pirkuma līgumiem, tika pārdotas /pers. E/ un /pers. D/, līdz nākamajam mēnesim pēc īpašuma tiesību pārreģistrācijas /pers. D/ un /pers. E/.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251., 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pieteicējas valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra” pieteikumu par Rīgas domes 2012.gada 25.jūlija lēmuma Nr.1-43/RD-12-2453-ap atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese M. Romanova

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas tiesnese M. Romanova

Rīgā 2013.gada 20.decembrī